

Näringsutskottets betänkande 2019/20:NU2

Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2020 inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt, som uppgår till närmare 3,7 miljarder kronor. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om vissa bemyndiganden om ekonomiska åtaganden. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet förordar även att riksdagen godkänner regeringens förslag om mål för den regionala tillväxtpolitiken.

I betänkandet finns fyra särskilda yttranden (M, SD, V, KD). Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna avstår från ställningstagande när det gäller anslagsbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:1 inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Två yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Budgetprocessen i riksdagen	4
Rambeslutsprocessen	4
Uppföljning av regeringens resultatredovisning	4
Betänkandets disposition	5
Utskottets överväganden	6
Mål för utgiftsområde 19	6
Propositionen	6
Vissa kompletterande uppgifter	7
Utskottets ställningstagande	9
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 19	10
Inledning	10
Propositionen	11
Utskottets bedömning	14
Statens budget inom utgiftsområde 19	15
Inledning	15
Propositionen	16
Motionerna	20
Vissa kompletterande uppgifter	20
Utskottets ställningstagande	22
Särskilda yttranden	25
1. Statens budget inom utgiftsområde 19, punkt 2 (M)	25
2. Statens budget inom utgiftsområde 19, punkt 2 (SD)	26
3. Statens budget inom utgiftsområde 19, punkt 2 (V)	27
4. Statens budget inom utgiftsområde 19, punkt 2 (KD)	28
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	30
Propositionen	30
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	30
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	31
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden	32
<i>Tabeller</i>	
Tabell Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 19 Regional tillväxt	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Mål för utgiftsområde 19

Riksdagen godkänner regeringens förslag till mål för den regionala tillväxtpolitiken.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:1 utgiftsområde 19 punkt 1.

2. Statens budget inom utgiftsområde 19

a) Anslagen för 2020

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 19 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:1 utgiftsområde 19 punkt 2 och avslår motionerna

2019/20:3018 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) och

2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 1.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:1 utgiftsområde 19 punkt 3.

Stockholm den 5 december 2019

På näringsutskottets vägnar

Lars Hjälmered

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lars Hjälmered (M)*, Helene Hellmark Knutsson (S), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)*, Mattias Bäckström Johansson (SD)*, Monica Haider (S), Helena Lindahl (C), Birger Lahti (V)*, Lotta Olsson (M)*, Tobias Andersson (SD)*, Mathias Tegnér (S), Camilla Brodin (KD)*, Åsa Eriksson (S), Arman Teimouri (L), Eric Palmqvist (SD)*, Peter Helander (C) och Amanda Palmstierna (MP).

* Avstår från ställningstagande under punkt 2, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2019/20:1 i de delar som gäller utgiftsområde 19 Regional tillväxt och ett antal motionsyrkanden som rör anslagen för 2020 från allmänna motionstiden 2019/20. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Motionsförslagen finns också i bilaga 1.

I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2020 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som V och KD föreslår i sina anslagsmotioner.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom *ett* beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit regeringen förslag och bestämt utgiftsramen för 2020 för utgiftsområde 19 Regional tillväxt till 3 672 525 000 kronor (prop. 2019/20:1, bet. 2019/20:FiU1, rskr. 2019/20:59). I detta betänkande föreslår näringsutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden granskat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 19 Regional tillväxt i budgetpropositionen. Granskningen är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att förslaget till nytt mål för utgiftsområdet och regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller anslag och bemyndiganden inom utgiftsområde 19.

Utskottets överväganden

Mål för utgiftsområde 19

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till mål för den regionala tillväxtpolitiken.

Propositionen

Det nu gällande målet för den regionala tillväxtpolitiken är utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft (prop. 2007/08:1 utg.omr. 19, bet. 2007/08:NU2, rskr. 2007/08:99). Regeringen föreslår att det nya målet för den regionala tillväxtpolitiken i stället ska vara: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet.

Regeringen anför som skäl för förslaget att Agenda 2030-delegationen i sitt slutbetänkande (SOU 2019:13) föreslår att målet för den regionala tillväxtpolitiken får en komplettering om hållbar utveckling. Ett tillägg till målet kan enligt delegationen innebära att en sammanhållen styrkedja av politiska mål från EU-nivå till regional nivå kan åstadkommas, vilket innebär att befintliga EU-medel och statliga tillväxtmedel kan styras till projekt som i högre grad kan bidra till hållbar utveckling. Regeringen föreslår i linje med delegationens förslag en sådan justering. Med hållbar utveckling avses en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling. Regeringen anför vidare att justeringen av målet även ligger i linje med förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete. Genom den föreslagna justeringen av målet uppnås en större samstämmighet mellan målet för den regionala tillväxtpolitiken och dels målen i de regionala utvecklingsstrategierna, vilka i många fall har kopplingar till Agenda 2030-målen, dels målen för landsbygdspolitiken, vilka har en tydlig utgångspunkt i Agenda 2030-målen.

Regeringen redovisar vidare en beskrivning av målet för den regionala tillväxtpolitiken. Här framgår att en utgångspunkt för den regionala tillväxtpolitiken är att förutsättningarna för att skapa utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft varierar över landet. Regeringen anför att den regionala tillväxtpolitiken ska möta och ta till vara dessa skillnader. Demografisk utveckling, globalisering, klimat, miljö och energi samt social sammanhållning är viktiga samhällsutmaningar som är en utgångspunkt för politiken. Utvecklingskraft handlar om att skapa en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling. Dessa tre dimensioner av hållbar utveckling är lika betydelsefulla och ömsesidigt beroende av varandra. Den regionala tillväxtpolitiken ska främja jämställdhet, integration och mångfald. Politiken

ska även främja en bättre miljö, minska klimatpåverkan och främja energiomställning. Dessutom ska politiken främja en hållbar strukturomvandling och utveckling av näringslivet. Med stärkt lokal och regional konkurrenskraft avses att politiken ska skapa förutsättningar för näringslivet att stärka både sin produktivitet och sina möjligheter att utveckla nya och hållbara verksamheter, affärsmodeller och marknader. Den regionala tillväxtpolitiken ska dels främja utvecklingen av hållbara och effektiva lokala och regionala institutioner och innovationsmiljöer, dels mer direkt främja en ökad konkurrenskraft i företagen, exempelvis genom kapitalförsörjning.

Vissa kompletterande uppgifter

Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete

Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete innehåller bestämmelser om regionalt tillväxtarbete och statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet. I 2 § definieras att regionalt tillväxtarbete i den aktuella förordningen avser insatser för att skapa hållbar regional tillväxt och utveckling. Vidare framgår av 4 § att ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet ska vara en integrerad del i analyser, strategier, program och insatser i det regionala tillväxtarbetet.

Utskottets synpunkter i samband med uppföljningen av regeringens resultatredovisning

Utskottet har återkommande i sin uppföljning av regeringens resultatredovisning påtalat att det är svårt att följa upp det mål som riksdagen har beslutat för den regionala tillväxtpolitiken (bet. 2015/16:NU2, 2016/17:NU2, 2017/18:NU2, 2018/19:NU2). En rad olika faktorer påverkar den regionala utvecklingen, och effekterna av den regionala tillväxtpolitiken är ofta svåra att mäta och särskilja från övergripande konjunktur- och strukturförändringar. Utskottet har i dessa sammanhang bl.a. framhållit att väl valda indikatorer, som tydligt relaterar till målet, kan bidra till möjligheten att följa resultatens utveckling i förhållande till ett mål som i sig självt är formulerat på ett sådant sätt att det är svårt att följa upp (bet. 2018/19:NU2).

Mål och indikatorer

Våren 2018 beslutade riksdagen om ett nytt övergripande mål för en sammanhållen landsbygdspolitik. Näringsutskottet ställde sig bakom regeringens förslag till övergripande mål men konstaterade samtidigt att målet, i likhet med många andra övergripande politiska mål, kan vara svårt att följa upp (bet. 2017/18:NU19). Utskottet anförde vidare att det är viktigt att beslutade mål kan följas upp och att måluppfyllelsen kan utvärderas. Samtidigt ansåg utskottet att det också är av vikt att övergripande mer visionära politiska mål inte enbart formuleras utifrån det som enkelt låter sig mätas.

I det nämnda ärendet behandlades även förslag till delmål. I det sammanhanget betonade utskottet vikten av att ta fram resultatindikatorer som är tydligt kopplade till målet och delmålen och som lämpar sig för att mäta måluppfyllelse och utveckling över tid.

Regeringens prioriteringar för att nå målet

Av proposition 2019/20:1 utgiftsområde 19 framgår att regeringens prioriteringar för att nå målet för den regionala tillväxtpolitiken är

- innovation och företagande
- attraktiva miljöer och tillgänglighet
- kompetensförsörjning
- internationellt samarbete.

Regeringen framhåller att prioriteringarna är tvärssektoriella och omfattar politikområden där europeiska, regionala och lokala insatser och finansiella resurser samordnas och kompletterar varandra. Den regionala tillväxtpolitiken ska vidare främja en hållbar social, ekonomisk och miljömässig regional utveckling. Ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet ska beaktas inom alla prioriteringar.

Inom prioriteringarna finns följande fokusområden: innovation, företagande och entreprenörskap, miljödriven näringslivsutveckling och energifrågor, tillgänglighet genom transportsystemet, fysisk planering och boende, tillgänglighet genom informationsteknik, kommersiell och offentlig service, kultur och fritid, internationellt samarbete samt närområdet – både handel och stärkt samarbete.

Indikatorer

Regeringens indikatorer

I proposition 2019/20:1 utgiftsområde 19 konstaterar regeringen att den regionala tillväxtpolitikens effekter ofta är svåra att mäta och särskilja från övergripande konjunktur- och strukturförändringar som kan ge olika effekt i olika regioner. För att följa upp politiken har regeringen utvecklat dels resultatindikatorer för att följa upp den övergripande utvecklingen i Sveriges regioner, dels indikatorer för insatser som finansieras genom de statliga anslagen inom utgiftsområde 19 och medfinansiering från andra aktörer. När det gäller indikatorer för den övergripande utvecklingen har regeringen bl.a. utvecklat långsiktiga indikatorer som syftar till att belysa långsiktiga strukturella och dynamiska förändringar med relevans för regeringens prioriteringar för att nå målet. Indikatorerna redovisas vidare under avsnittet om regeringens resultatredovisning.

Av proposition 2019/20:1 utgiftsområde 19 framgår inte om regeringen avser att utveckla nya indikatorer utifall att riksdagen beslutar att godkänna

det föreslagna målet för den regionala tillväxtpolitiken för att mäta ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Regionernas indikatorer för att mäta hållbar utveckling

Sveriges regioner har tillsammans med Reglab och Tillväxtverket utvecklat BRP-plus som är ett breddat mått på hållbar utveckling och livskvalitet i svenska regioner. Av Tillväxtverkets webbplats framgår att Tillväxtverket och Reglab har tagit fram BRP-plus eftersom det traditionella måttet (BRP, brutto-regionalprodukten) inte säger något om värdet av produktionen har lett till ökad livskvalitet för medborgarna eller om produktionen skett på ett sådant sätt att kommande generationers möjlighet till välfärd har äventyrats. BRP-plus beskrivs som ett system som på ett sammanhållet sätt mäter regional utveckling ekonomiskt, miljömässigt och socialt. BRP-plus omfattar totalt 16 mätområden, s.k. teman, varav 12 teman är kopplade till livskvalitet¹ och 4 är s.k. framtidsteman som indikerar hållbarhet över tid (naturkapital, ekonomiskt kapital, humankapital och socialt kapital). För att mäta hållbarhet har det för varje framtidstema identifierats aspekter på faktorer som påverkar kapitalstocken positivt respektive negativt, t.ex. genererar investeringar i forskning och utveckling hos bl.a. företag ett positivt värde medan värdeförstörelse (som mäts genom rivningar av lägenheter i flerbostadshus) ett negativt värde. BRP-plus har lånat sitt konceptuella ramverk från OECD:s Better Life Initiative. BRP-plus presenterades 2016, och Reglab och Tillväxtverket har under 2018 haft ett läroprojekt för att stödja regionernas användning av BRP-plus. Under 2019 och 2020 arbetar Reglab med att utveckla systemet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till nytt mål för den regionala tillväxtpolitiken och välkomnar tillägget som innebär att målet omfattar en hållbar utveckling. Med hållbar utveckling avses socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling. Utskottet konstaterar att justeringen av målet innebär en anpassning till förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete samt att en större samstämmighet uppnås mellan målet för den regionala tillväxtpolitiken, målen i de regionala utvecklingsstrategierna och målen för landsbygdspolitiken.

Den nationella regionala tillväxtpolitiken och statliga tillväxtmedel är nära integrerade med politiken på EU-nivå och regionala strukturfondsmedel. Utskottet konstaterar att även sammanhållningspolitiken ska bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling och att justeringen av målet därmed även kan innebära en mer sammanhållen styrkedja av politiska mål från EU-nivå till regional nivå.

¹ Medborgarengagemang och demokratisk delaktighet, Trygghet och säkerhet, Miljö, Tillgänglighet till tjänster, Inkomst och förmögenhet, Arbete och löner, Bostad, Balans arbete – fritid, Hälsa, Utbildning och kompetens, Sociala relationer, Subjektivt välbefinnande.

Utskottet har återkommande påtalat att det är svårt att följa upp målet för den regionala tillväxtpolitiken. I likhet med regeringen har utskottet konstaterat att en rad olika faktorer påverkar den regionala utvecklingen samt att effekterna av den regionala tillväxtpolitiken därför ofta är svåra att mäta och särskilja från övergripande konjunktur- och strukturförändringar. Utskottet konstaterar att detta även kommer att gälla för det nya föreslagna målet, och vill därför påminna om vad det tidigare sagt om vikten av väl valda resultatindikatorer som tydligt relaterar till målet och som lämpar sig för att mäta måluppfyllelse och resultatens utveckling över tid.

Av propositionen framgår inte om regeringen avser att utveckla nya indikatorer för att följa upp och mäta måluppfyllelsen när det gäller hållbar utveckling, men utskottet noterar att det pågår ett arbete på regional nivå med att ta fram indikatorer för att mäta hållbar regional utveckling. Utskottet noterar samtidigt att det inom ramen för det nya uppföljningssystemet för projektverksamhet som finansieras inom anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder bl.a. görs en klassificering utifrån hållbarhetsaspekterna miljö, jämställdhet och mångfald. Utskottet noterar vidare att regeringen för att stärka arbetet med hållbarhet vid bl.a. användningen av anslagen inom utgiftsområdet bedriver ett utvecklingsarbete och att Tillväxtverket som en del i detta arbete i juni 2019 fick i uppdrag att utveckla och stärka arbetet med hållbar utveckling inom det regionala tillväxtarbetet inklusive sammanhållningspolitiken. Utskottet ser positivt på det arbete som pågår och vill framhålla vikten av att indikatorer och andra bedömningsgrunder framöver tydligt relaterar till det nya målet.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner regeringens förslag till nytt mål för den regionala tillväxtpolitiken. Därmed tillstyrks propositionen i denna del.

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 19

Inledning

Näringsutskottet har sedan 2015 kontinuerligt följt upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen i fråga om utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv. Uppföljningen 2015 omfattade i första hand en översiktlig genomgång och analys av de mål och indikatorer som används inom respektive utgiftsområde. Därutöver undersöktes resultatredovisningens struktur och förhållandet mellan mål, indikatorer och vissa resultat. Efterföljande år har utskottet följt upp i vilken utsträckning regeringen har beaktat och tillgodosett de synpunkter som utskottet har haft på resultatredovisningen. Hösten 2017 genomfördes därutöver en närmare uppföljning av ett anslag per utgiftsområde. Utskottets senaste iakttagelser och bedömningar redovisas i utskottets budgetbetänkanden för respektive utgiftsområde (bet. 2018/19:NU1, bet. 2018/19:NU2, bet. 2018/19:NU3).

Utskottets grupp för uppföljning och utvärdering har under dessa år även fört en dialog med berörda statssekreterare om regeringens resultatredovisning.

Propositionen

Målet för utgiftsområde 19

Det nu gällande målet för den regionala tillväxtpolitiken som riksdagen har beslutat, vilket resultaten ska redovisas mot, är utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft (prop. 2007/08:1 utg.omr. 19, bet. 2007/08:NU2).

Utöver målet för utgiftsområdet redovisas även vissa andra mål i propositionen som regeringen anför att den regionala tillväxtpolitiken ska bidra till.

Indikatorer och andra bedömningsgrunder

I propositionen konstaterar regeringen att den regionala tillväxtpolitikens effekter ofta är svåra att mäta och särskilja från övergripande konjunktur- och strukturförändringar som kan ge olika effekt i olika regioner. För att följa upp politiken har regeringen dels resultatindikatorer för att följa upp den övergripande utvecklingen i Sveriges regioner, dels indikatorer för insatser som finansieras genom de statliga anslagen inom utgiftsområde 19 och medfinansiering från andra aktörer. När det gäller indikatorer för den övergripande utvecklingen har regeringen utvecklat både kortsiktiga och långsiktiga indikatorer.

De kortsiktiga indikatorerna är två till antalet och är framtagna för att beskriva en bild av kortsiktiga regionalekonomiska förändringar inom regional ekonomi (modellbaserad lönesumma) och arbetsmarknad (arbetssökande). Regeringens prioriteringar inom den regionala tillväxtpolitiken, dvs. Innovation och företagande, Attraktiva miljöer och tillgänglighet, Kompetensförsörjning och Internationellt samarbete, mäts genom långsiktiga indikatorer. Av propositionen framgår att regeringen med hänvisning till utskottets iakttagelse (bet. 2017/18:NU2) redovisar indikatorer för prioriteringen Internationellt samarbete. För denna prioritering anges ingen huvudindikator, men delindikatorer med koppling till övriga prioriteringar. Regeringen anför att anledningen till detta är att internationellt samarbete anses vara en förutsättning för att genomföra övriga prioriteringar.

För de tre första prioriteringarna finns en huvudindikator (daglönesumma per sysselsatt i privat företagssektor, inflyttningsnetto per 1 000 invånare respektive förvärvsintensitet). Av propositionen framgår att huvudindikatorerna är valda utifrån att de på ett övergripande sätt visar den regionala utvecklingen kopplat till respektive prioritering. För samtliga prioriteringar har det tagits fram ett antal delindikatorer som enligt regeringen ger en bredare bild av prioriteringarna. Bland dessa finns bl.a. mått på antal jobbytare, andel operativa

företagsledare, näringslivets växthusgasintensitet, tillgänglighet till vissa serviceslag, bredbandstillgång, pendlingsavstånd, demografisk generationsväxling, genomsnittligt antal utbildningsår, andel sysselsatta i multinationella företag, andel jobb utförda av personer bosatta i utlandet och antal gästnätter av utländska besökare.

Regeringen anför att de kortsiktiga indikatorerna ger en viss bild av kortsiktiga regionalekonomiska förändringar men att de inte fångar alla regeringens prioriteringar utan fungerar som ett komplement till de långsiktiga indikatorerna som syftar till att belysa långsiktiga strukturella och dynamiska förändringar med relevans för regeringens prioriteringar.

De centrala indikatorerna för att följa upp insatser som finansieras inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt är framtagna för att följa upp

- de selektiva regionala företagsstöden och transportbidraget (bl.a. sysselsättning, förädlingsvärde och överlevnadsgrad och konkurrenskraft)
- stöd till kommersiell service (överlevnadsgrad)
- regionalfondsprogrammen perioden 2014–2020 (sysselsättning och antal företag som får stöd ledda av kvinnor respektive män)
- riskkapitalfondsprojekt inom ramen för de åtta regionala strukturfondsprogrammen och det nationella regionalfondsprogrammet perioden 2014–2020 (antal portföljföretag, investerade medel och privat kapital).

Resultatredovisningen

Regeringen uppmärksammar inledningsvis att utskottet välkomnat resultatredovisningens nya struktur som på flera sätt bidragit till ökad läsbarhet och tydliggjort vilka insatser som finansieras genom vilka anslag inom utgiftsområdet och hur dessa hänger ihop (bet. 2018/19:NU2). Regeringen anför att den även fortsättningsvis avser att utveckla resultatredovisningen i dialog med riksdagen.

Resultatredovisningen följer föregående års struktur. Sedan några år tillbaka redovisar regeringen utvecklingen i Sveriges regioner vartannat år eftersom det oftast sker mindre förändringar mellan åren, och vartannat år uppmärksammas riksdagen på förändringar som regeringen anser är värda att notera. I år redovisas utvecklingen i Sveriges regioner. Redovisningen följer indikatorerna, först de kortsiktiga och därefter de långsiktiga huvud- och delindikatorerna med underavsnitt för varje prioritering. Redovisningen innehåller mycket information, och för ett par av huvudindikatorerna illustreras utvecklingen i diagram där det görs en jämförelse med hur det såg ut för ca 10 år sedan. Varje avsnitt avslutas med att regeringen ger sin sammanfattning av vad indikatorerna visar.

I avsnittet som följer redovisas utfallet för vissa centrala indikatorer för insatser som finansieras inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt samt andra kompletterande indikatorer och resultat från uppföljningar och utvärderingar som regeringen bedömt som relevanta. Regeringen anför att möjligheterna att mäta och avgränsa effekterna av den verksamhet som finansieras inom

utgiftsområdet mot målet för politikområdet sett i relation till påverkan från andra offentliga insatser och omvärldsfaktorer är begränsade i den årliga uppföljningen och resultatanalysen. Vidare framgår att alla insatsers genomförande och resultat inte redovisas årligen i budgetpropositionen. Resultatredovisningen innehåller även vissa uppdrag respektive erbjudanden som regeringen har lämnat till statliga myndigheter och aktörer med regionalt utvecklingsansvar samt ett avsnitt om strategier för hållbar regional tillväxt. Syftet är att riksdagen dels ska kunna få information om regeringens arbete, dels ska kunna sätta redovisade resultat i ett större sammanhang.

I likhet med tidigare år redovisas framför allt insatser och beviljade medel när det gäller projektverksamhet. Det kan förklaras med att många projekt är pågående. Det förekommer också bedömningar av projekt som har följts upp och i vissa fall vad de har resulterat i, i termer av prestationer (ofta för de deltagande verksamheterna som t.ex. nya verktyg, arbetssätt och metoder), men inte effekter på kort eller lång sikt i relation till målet för utgiftsområdet.

När det gäller de selektiva regionala företagsstöden, stödet till kommersiell service och transportbidraget följs indikatorerna upp, och här redovisas faktiskt utfall i förhållande till jämförbara kontrollgrupper. Denna redovisning är dock relativt kortfattad och innehåller inga tabeller med jämförelser över tid till skillnad från redovisningen av beräknade effekter av stöden som baseras på en uppskattning av företagen själva och som regeringen därmed konstaterar bör tolkas med försiktighet. När det gäller transportbidraget framgår att undersökningen har ändrats sedan föregående år och att det därför inte görs någon jämförelse med tidigare år. Varför undersökningen har ändrats framgår inte. När det gäller de selektiva regionala företagsstöden redovisas de samlat förutom i fråga om beviljat stöd. Det går således av redovisningen inte att utläsa om stöden har olika effekt.

När det gäller uppföljning av indikatorer för Investering för tillväxt och sysselsättning samt Europeiskt territoriellt samarbete programperioden 2014–2020 listas ett antal indikatorer i redovisningen som inte finns listade i tabellen över vissa centrala indikatorer. Det framgår även att det finns flera indikatorer utöver de som listas. Varför regeringen valt att redovisa just dessa indikatorer och inte övriga indikatorer framgår inte. De indikatorer som tillkommer i jämförelse med tabellen motiveras inte närmare. Det gäller t.ex. antal företag som arbetar med forskningsinstitutioner eller som får stöd för att introducera nya produkter.

Slutligen kan nämnas att det av resultatredovisningen framgår att ett nytt uppföljningssystem för projektverksamheten som finansieras inom anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder började tillämpas i januari 2019. Det är resultatet av ett uppdrag till Tillväxtverket. I uppföljningssystemet klassificeras projektverksamheten dels utifrån den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskrafts prioriteringar och fokusområden, dels utifrån en verksamhetslogik som utvecklats i uppdraget. I systemet görs även en klassificering utifrån hållbarhetsaspekterna miljö, jämställdhet och mångfald. Uppföljningssystemet förväntas enligt Tillväxtverket ge en tydligare bild av

projektverksamhetens inriktning och resultat på kort sikt och göra det möjligt att följa och utvärdera resultat på längre sikt.

Utskottets bedömning

Utskottet vill inledningsvis, och i likhet med vad det gjort tidigare år, framhålla betydelsen av att resultatredovisningen i budgetpropositionen är klar och tydlig då denna utgör ett viktigt underlag för riksdagens beredning av statens budget. Enligt utskottets uppfattning bör resultatredovisningen utformas på ett sådant sätt att den bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de olika insatserna får. Sedan flera år tillbaka pågår en dialog mellan riksdagen och regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen och om hur regeringens resultatredovisning till riksdagen kan utvecklas. Enligt utskottets uppfattning är denna dialog betydelsefull, och den har på flera sätt bidragit till att utveckla och förbättra den resultatredovisning som lämnas i budgetpropositionen. I detta sammanhang vill utskottet bl.a. framhålla den nya struktur som användes för resultatredovisningen inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt i samband med 2019 års budgetproposition. Dialogen har även, enligt utskottets bedömning, bidragit till att det i budgetpropositionen i större utsträckning än tidigare finns utvecklade resonemang om hur prioriteringar, indikatorer, strategier och övriga mål relaterar till det mål som riksdagen har beslutat om för utgiftsområdet. Även beskrivningarna av vad olika indikatorer mäter har enligt utskottets uppfattning utvecklats genom denna dialog. Mot denna bakgrund är det viktigt att dialogen mellan riksdagen och regeringen om resultatredovisningens innehåll och utformning fortsätter även framgent.

När det gäller resultatredovisningen i budgetpropositionen för 2020 vill utskottet betona att den uppföljning som gjorts av resultatredovisningen primärt haft fokus på i vilken utsträckning regeringen har beaktat och tillgodosett de synpunkter som utskottet tidigare har haft på resultatredovisningen. Utöver det som sagts ovan vill utskottet särskilt framhålla följande.

Utskottet har tidigare år påpekat att regeringen bör utveckla resultatindikatorer för samtliga prioriteringar då det har saknats indikatorer för området internationellt samarbete. Därför välkomnar utskottet att regeringen i årets resultatredovisning har utvecklat tre indikatorer för internationellt samarbete och att man som skäl till detta bl.a. hänvisar till utskottets tidigare iakttagelser. När det gäller övriga indikatorer som används i resultatredovisningen utöver de ovannämnda vill utskottet påminna om vikten av att regeringen motiverar valda indikatorer och beskriver orsaker till eventuella förändringar i uppföljningen av resultat.

Utskottet ser positivt på att det inom ramen för uppföljningen av indikatorerna för de selektiva och generella stöd som finansieras inom utgiftsområdet görs en jämförelse med kontrollgrupper. Samtidigt kan utskottet konstatera att den nyssnämnda redovisningen får ett relativt begränsat utrymme i förhållande till redovisningen av stödets beräknade effekter som baseras på företagens

egna uppskattningar och som därmed bör tolkas med viss försiktighet. Därtill kan utskottet konstatera att det av redovisningen av de selektiva regionala företagsstöden inte går att utläsa om det finns skillnader vad gäller resultaten mellan de olika stöden.

Vad gäller redovisningen av projektverksamheten konstaterar utskottet att regeringen i budgetpropositionen framför allt redovisar insatser och resultat i form av prestationer snarare än effekter på kort och lång sikt. Samtidigt noterar utskottet att det sedan den 1 januari 2019 tillämpas ett nytt uppföljningssystem för projektverksamhet inom anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder som enligt Tillväxtverket ska ge en tydligare bild av projektverksamhetens inriktning och resultat på kort sikt och göra det möjligt att följa upp och utvärdera resultat på längre sikt. Utskottet välkomnar detta arbete.

Utskottet noterar avslutningsvis, mot bakgrund av det påpekande som utskottet gjorde i samband med behandlingen av förra årets resultatredovisning, att det numera finns en referens till målet för en sammanhållen landsbygdspolitik bland de andra mål som den regionala tillväxtpolitiken enligt regeringen ska bidra till.

Statens budget inom utgiftsområde 19

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 19 enligt regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 19 avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (V) och 4 (KD).

Inledning

Den 27 november fattade riksdagen beslut om statsbudgetens ramar för de olika utgiftsområdena 2020 och en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområdena för 2021–2022. Riksdagen biföll regeringens förslag och fastställde ramen för utgiftsområde 19 Regional tillväxt till 3 672 525 000 kronor för 2020 (prop. 2019/20:1, 2019/20:FiU1, rskr. 2019/20:59). Av budgetpropositionen framgår att regeringens förslag bygger på en politisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet (prop. 2019/20:1). I ett yttrande till finansutskottet föreslog näringsutskottet att regeringens förslag till ramar för 2020 för utgiftsområdet ska tillstyrkas (yttr. 2019/20:NU1y). Företrädare för Vänsterpartiet och Kristdemokraterna förordade i avvikande meningar sina respektive partiers förslag till ramar för 2020 för utgiftsområde 19.

Regeringens och motionärernas förslag till ramar för 2020 för utgiftsområdet samt beräkningar för perioden 2021–2022 framgår av tabellen nedan.

Tabell Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Miljoner kronor

År	Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringen			
		M	SD	V	KD
2020 (föreslagen utgiftsram)	3 673	±0	±0	+30	+20
2021 (utgiftsberäkning)	3 683	±0	±0	+30	+20
2022 (utgiftsberäkning)	3 521	±0	±0	+30	+20

I detta ärende ska utskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag inom utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Regeringens förslag till fördelning på olika anslag inom utgiftsområdet framgår av tabellen i bilaga 2. Den utgiftsram som riksdagen har beslutat är i regeringens förslag fördelad på tre anslag. I bilagan redovisas också de anslagsrelaterade förslag som finns i motionerna 2019/20:3018 (V) och 2019/20:3334 (KD). Enligt förslaget i propositionen kompletteras två av anslagen inom utgiftsområdet med bemyndiganden för regeringen att ingå ekonomiska åtaganden som leder till utgifter de kommande åren (se bilaga 3). När det gäller regeringens förslag till bemyndiganden finns det inga motförslag.

I det följande beskrivs inledningsvis utgiftsområdets omfattning så som det beskrivs i budgetpropositionen. Efter det redovisas inriktningen för den regionala tillväxtpolitiken. Dessutom redovisas regeringens överväganden om vart och ett av de tre anslagen inom utgiftsområdet och de föreslagna bemyndigandena. Därefter redovisas motsvarande förslag i motionerna.

Propositionen

Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 19 Regional tillväxt omfattar insatser i form av projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service samt utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Politikens inriktning

Som framgår av det inledande avsnittet i detta betänkande anser regeringen att målet för den regionala tillväxtpolitiken bör vara utvecklingskraft med starkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. Regeringen konstaterar att samhällsutmaningarna är stora och att de delvis varierar mellan olika delar av landet. Klyftorna inom och mellan olika regioner sägs enligt propositionen öka såväl inom Sverige som inom EU. Regeringen anför att den arbetar för ett tryggare Sverige. Alla människor ska känna delaktighet, kunna påverka sin livsmiljö och forma sina liv utifrån sina förutsättningar oavsett var de bor. Möjligheterna att bo och verka i hela landet

ska förbättras. Regeringen framhåller att det är viktigt med goda och attraktiva livsmiljöer där kvinnor och män vill leva och utvecklas på lika villkor. Förutsättningarna för att skapa utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft varierar över landet. Den regionala tillväxtpolitiken ska möta och ta till vara dessa olika förutsättningar.

Den regionala tillväxtpolitiken ska inriktas på att regionerna ska ges möjlighet att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar. Det gäller såväl städer och stadsregioner samt tätorter och tätortsregioner av olika storlek som olika typer av landsbygder och landsbygdsregioner. Tätorter samt gles- och landsbygder drar nytta av varandra och ska ses som sammanlänkade. Regeringen framhåller att ju fler regioner som är hållbara och utvecklingskraftiga, desto bättre för Sverige. Den regionala tillväxtpolitiken ska främja en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar regional utveckling. Den hållbara utvecklingens tre dimensioner är lika betydelsefulla och ömsesidigt beroende av varandra. Regeringens prioriteringar för att uppnå målet för den regionala tillväxtpolitiken är innovation och företagande, attraktiva miljöer och tillgänglighet, kompetensförsörjning samt internationellt samarbete. En stor bredd av insatser inom olika politikområden är centrala för att bidra till regeringens prioriteringar, och regeringen anför att regionala hänsyn och tvärspektoriell styrning av resurser därför är av betydelse. Delar av medlen inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt kräver medfinansiering och används i samverkan med statliga myndigheters och andra aktörers resurser i syfte att främja insatser utifrån olika lokala och regionala förutsättningar.

Regeringen konstaterar att den regionala tillväxtpolitiken är nära integrerad med EU:s sammanhållningspolitik och anför att den regionala tillväxtpolitiken ska bidra till Europa 2020-strategin, dvs. en smart och hållbar tillväxt för alla. Som en del av den gröna skatteväxlingen avser regeringen att föreslå att inkomstskatten sänks för personer som bor i vissa glest befolkade områden, främst i Norrland och nordvästra Svealand. Regeringen anför att den kommer att återkomma med ett förslag om detta under 2020.

I fråga om den framtida regionala tillväxtpolitiken anför regeringen bl.a. att den bedömer att den regionala tillväxtpolitiken bör utvecklas för att bättre kunna möta samhällsutmaningarna och ta till vara de möjligheter som de skapar. Växande utmaningar inom bl.a. miljö och klimat, energi, social sammanhållning, kompetensförsörjning och demografi innebär enligt regeringen en samhällsomställning. Det ställer enligt regeringen även krav på politikens inriktning och genomförande såväl nationellt som regionalt. Stora skillnader mellan och inom olika regioner skapar även behov av en mer regionalt och lokalt anpassad politik. Regeringen betonar att regionala hänsyn och tvärspektoriell styrning av resurser inom i princip samtliga utgifts- och politikområden är av avgörande betydelse för att uppnå målet med den regionala tillväxtpolitiken. Av den anledningen ska de statliga myndigheternas medverkan i det regionala tillväxtarbetet ses över. Regeringen avser även att följa upp de uppgifter som följer av det regionala utvecklingsansvaret eftersom det kan finnas

behov av att förtydliga ansvar och roller. Ordningen att det regionala utvecklingsansvaret ligger hos landstingen i alla län och Gotlands kommun innebär enligt regeringen ett steg i den riktningen.

Anslag och bemyndiganden för 2020

Regeringen föreslår att 3 672 525 000 kronor anvisas till utgiftsområde 19 Regional tillväxt för 2020. Hur beloppen fördelas på de olika anslagen inom utgiftsområdet framgår nedan och av bilaga 2. För två av anslagen föreslår regeringen att den ska bemyndigas att kunna ingå ekonomiska åtaganden som leder till utgifter de kommande åren. Förslagen till bemyndiganden redovisas i bilaga 3. I det följande redogör utskottet för regeringens förslag till anslag och bemyndiganden för 2020 för utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder får användas till utgifter för statsbidrag till projektverksamhet (inklusive riskkapitalfonder, lånefonder och garantifonder), regionala företagsstöd, ersättning för vissa kreditförluster i stödområdet samt stöd till kommersiell service. Vidare får anslaget användas för viss administration, uppföljning och utvärdering samt viss central utvecklingsverksamhet.

Regeringen föreslår att drygt 1 691 miljoner kronor anvisas under anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder för 2020. Vidare föreslår regeringen att anslaget ökas med 17 miljoner kronor för att medfinansiera riskkapitalsatsningen fond-i-fond, med 34 miljoner kronor för att finansiera insatser för hållbar regional tillväxt och näringslivsutveckling i Gotlands län och med 35 miljoner kronor för att finansiera ett särskilt driftstöd i sårbara och utsatta områden. Sammantaget innebär regeringens förslag att anslaget ökas med närmare 16 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU2).

I fråga om bemyndiganden om ekonomiska åtaganden anger regeringen att anslaget framför allt används till olika regionala företagsstöd, projektverksamhet och medfinansiering av olika EU-program. Övervägande delen av de stöd som beslutas inom ramen för anslaget går antingen till fleråriga samverkansprojekt med många olika offentliga och privata aktörer eller till fleråriga företagsinvesteringar. Medlen betalas ut när kostnaderna har uppstått. Regeringen anför att de aktörer som kan fatta beslut om framtida åtaganden mot anslaget således har små möjligheter att påverka stödets utbetalningstakt. Regeringen föreslår därför att den bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 375 miljoner kronor 2021–2027.

Anslaget 1:2 Transportbidrag får användas till utgifter för statsbidrag till regionalt transportbidrag och avser kompensation till företag i de fyra nordligaste länen för kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd för varor och stimulerar till höjd förädlingsgrad i områdets näringsliv.

Regeringen föreslår att närmare 455 miljoner kronor anvisas under anslaget 1:2 Transportbidrag för 2020, vilket innebär en ökning med ca 54 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (2018/19:NU2). Regeringen anför att transportbidraget kan beviljas till företag för transporter av vidareförädlade produkter inom bl.a. jordbruks- och livsmedelssektorn till följd av förändringar i EU:s lagstiftning om gruppundantag från statsstödsreglerna. Ett oförändrat regelverk i övrigt och en förväntad hög efterfrågan på godstransporter innebär enligt regeringens bedömning ett ökat behov av medel under 2020.

Anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020 får användas till utbetalningar av medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden för programperioden 2014–2020. Från statens budget sker utbetalningarna inom regionala utvecklingsfonden till åtta regionala och ett nationellt strukturfondsprogram inom målet för investering för tillväxt och sysselsättning. Tillväxtverket är förvaltande och attesterande myndighet.

Den valutakurs som används vid omräkningen av de finansiella ramarna för strukturfonderna fastställs i förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EU:s struktur- och investeringsfonder. Regeringen anför att valutakursen fortlöpande måste analyseras, och vid behov bör förordningen revideras för att skillnaden mot den verkliga kursen inte ska bli för stor. Regeringen har genom en ändring av förordningen som trädde i kraft den 1 augusti 2019 justerat den berörda kursen från 8 kronor och 39 öre per euro till 9 kronor och 30 öre per euro. Detta medför att ytterligare EU-medel om totalt ca 851 miljoner kronor för programperioden görs tillgängliga inom regionalfondsprogrammen. I enlighet med vad som aviserades i 2019 års ekonomiska vårproposition innebär det utgiftsökningar under anslaget. Ramen för den regionala utvecklingsfonden beräknas efter valutakursjusteringen till totalt 8 693 miljoner kronor, inklusive medel för lokalt ledd utveckling.

Regeringen anför att utgifterna under innevarande år beräknas uppgå till ca 1 481 miljoner kronor, vilket är ca 60 miljoner kronor högre än den beslutade budgeten för 2019. Enligt regeringen förklaras detta främst av en högre utbetalningstakt inom regionalfondsprogrammen än förväntat. Regeringen föreslår att drygt 1 527 miljoner kronor anvisas under anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020.

Verksamheten inom regionalfondsprogrammen omfattar bl.a. fleråriga projekt som medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen föreslår därför att den bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 700 miljoner kronor 2021–2023.

Motionerna

Vänsterpartiet

I partimotion 2019/20:3018 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) föreslås ändringar som innebär att anslagsnivån för utgiftsområde 19 Regional tillväxt uppgår till 3 702 525 000 kronor. Det är 30 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen. Motionärerna vill att det ska införas ett riktat stöd till kommuner med hög andel urskog för att främja ökad turism och föreslår att anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder ökas med 30 miljoner kronor i jämförelse med regeringens förslag.

Kristdemokraterna

I kommittémotion 2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 1 föreslås ändringar som innebär att anslagsnivån för utgiftsområde 19 Regional tillväxt uppgår till 3 692 525 000 kronor. Det är 20 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen. Motionärerna anser att driftstödet för butiker i sårbara och utsatta områden bör komma fler dagligvarubutiker till del och föreslår därför att anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder ökas med 20 miljoner kronor i jämförelse med regeringens förslag.

Vissa kompletterande uppgifter

Hållbara Gotland

Genom riksdagens beslut i samband med vårandringsbudgeten för 2016 (prop. 2015/16:99) och budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 19) tillfördes anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder totalt 100 miljoner kronor under perioden 2016–2019. Medlen skulle användas till insatser för hållbar regional tillväxt och näringslivsutveckling i Gotlands län och motiverades utifrån ett omställningsbehov. I samband med budgetpropositionen för 2018 beslutades att insatsen i stället skulle ske under perioden 2016–2020 eftersom genomförandet hade dragit ut på tiden. Förslaget i budgetpropositionen för 2020 innebär att insatsen om sammantaget 100 miljoner kronor kan slutföras.

Särskilt driftstöd till butiker

Det särskilda driftstödet till butiker i sårbara och utsatta områden infördes 2016 baserat på förslaget i utredningen Service i glesbygds slutbetänkande (SOU 2015:35). Stödet regleras i förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service där det finns ett antal kriterier som butiker ska uppfylla för att kunna komma i fråga för stöd. Stödet är utformat för att vara förenligt med EU:s statsstödsregler. Enligt utredaren beräknades kostnaden för stödet vara ca 35 miljoner kronor årligen. I budgetpropositionen för 2016 föreslog regeringen att anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder skulle öka med 35 miljoner kronor årligen 2016–2019 för att finansiera det särskilda driftstödet. I budgetpropositionen för 2018 föreslogs en förstärkning av stödet om ytterligare 35

miljoner kronor, vilket även beräknades för 2019. Från och med 2020 beräknades stödet återigen totalt till 35 miljoner kronor årligen. Som framgått av redovisningen av regeringens förslag till anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder föreslås nu en ökning med 35 miljoner kronor, vilket skulle innebära att stödet även 2020 skulle omfatta 70 miljoner kronor.

Under 2018 beviljades driftstödet till 269 butiker, och det uppgick totalt till 52 miljoner kronor. År 2017 uppgick stödet till 34 miljoner kronor och 186 butiker beviljades stöd. Av regeringens resultatredovisning framgår att Tillväxtverket konstaterat att butiker som beviljats särskilt driftstöd har en mer positiv syn på framtiden eftersom stödet är långsiktigt. Det sägs vidare underlätta vid ägarskiftet, och det har en positiv effekt på viljan att investera i butikerna. Enligt Tillväxtverket tycks det särskilda driftstödet ha haft betydelse för att åtminstone tillfälligt bromsa en fortsatt butiksavveckling. Regeringens bedömning är att det särskilda driftstödet har haft betydelse för tillgängligheten till dagligvaror, och regeringen anför att den negativa utveckling som noterats under många år bland dagligvarubutiker i sårbara och utsatta områden eventuellt kan vara bruten.

Förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service förändrades i samband med att avståndskriteriet sänktes, vilket medförde att fler butiker blev berättigade att söka stödet. Enligt uppgift från Regeringskansliet är anledningen till att de utbetalade stöden under 2018 uppgick till 52 miljoner kronor att den summan motsvarande nivån för de som ansökte om stöd och även var stödberättigade.

Besöksnäring i gles- och landsbygd

I propositionen för en sammanhållen landsbygdspolitik (prop. 2017/18:179) identifierade regeringen ett antal områden som särskilt angelägna för en långsiktigt hållbar utveckling i Sveriges landsbygder. Ett av dessa var näringsliv och företagande där regeringen bl.a. betonade behovet av förbättrade förutsättningar för besöksnäringen. Regeringen påminde om att Utredningen Sveriges besöksnäring i sitt slutbetänkande (SOU 2017:95) bl.a. lämnat förslag på hållbar destinationsutveckling genom samarbete med stad och landsbygd, utveckling av delstrategier för natur- och kulturbaserad turism och för måltidsupplevelser samt förslag på insatser för kunskap och kompetensutveckling. Regeringen anförde vidare att den avsåg att stödja den strategiska utvecklingen och samverkan mellan aktörerna inom naturturismområdet för att ta till vara möjligheter till jobb och tillväxt på landsbygden.

Av budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 24 Näringsliv framgår att utredningen remissbehandlades under våren 2018, och regeringen anför att den är ett viktigt underlag i det fortsatta arbetet med utvecklingsinsatser inom besöksnäringen. Vidare framgår att 10 miljoner kronor avsattes årligen under perioden 2016–2019 (anslaget 1:5 Näringslivsutveckling inom utg.omr. 24) för insatser för en hållbar utveckling av turismupplevelser för besökande från andra länder som en del av regeringens satsning på besöksnäringen med fokus

på naturturism och kulturturism. Regeringen anför vidare att satsningar för att tillgängliggöra svensk natur även görs inom utgiftsområde 17 (avsnittet Friluftspolitik) och utgiftsområde 20 (anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur och anslaget 1:14 Skydd för värdefull natur). Dessutom framhåller regeringen att natur- och kulturturism också är ett viktigt område inom det nationella skogsprogrammet. Regeringen anför att den i en kommande strategi avser att beskriva hur besöksnäringens och turismens bidrag till ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling i hela landet kan öka.

Mångbruk av skog för fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet är ett av fem fokusområden i regeringens nationella skogsprogram. Målet för fokusområdet inkluderar bl.a. ökad sysselsättning, stärkt hållbar tillväxt och landsbygdsutveckling med beaktande av skogens sociala värden.

Utskottets ställningstagande

I budgetpropositionen för 2020 presenterar regeringen, med stöd av Centerpartiet och Liberalerna, en politik för hela landet som inriktas på att regionerna ska ges möjligheter att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar. Det gäller såväl städer och stadsregioner samt tätorter och tätortsregioner av olika storlek som olika typer av landsbygder och landsbygdsregioner. Tätorter samt gles- och landsbygder drar nytta av varandra och ska ses som sammanlänkade regioner. Ju fler regioner som är hållbara och utvecklingskraftiga, desto bättre för Sverige. Den regionala tillväxtpolitiken ska vidare främja en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar regional utveckling. Den hållbara utvecklingens tre dimensioner är lika betydelsefulla och ömsesidigt beroende av varandra.

Utskottet vill inledningsvis uttala sitt stöd för den inriktning för politiken för utgiftsområdet Regional tillväxt som regeringen redovisar i budgetpropositionen. Utskottet instämmer i beskrivningen att samhällsutmaningarna är stora och att de delvis varierar mellan olika delar av landet. Förutsättningarna för att skapa utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft som följd varierar därmed också över landet. Den regionala tillväxtpolitiken ska möta och ta till vara dessa olika förutsättningar. Utskottet delar regeringens bedömning att den regionala tillväxtpolitiken bör utvecklas för att bättre kunna möta samhällsutmaningarna och ta till vara de möjligheter som de skapar. Stora skillnader mellan och inom olika regioner skapar även behov av en mer regionalt och lokalt anpassad politik. Möjligheterna att bo och verka i hela landet ska förbättras.

Utskottet delar regeringens uppfattning att det krävs insatser på många områden för att nå målet för den regionala tillväxtpolitiken. Utskottet vill här påminna om övriga åtgärder för att hela landet ska växa som presenteras i den sakpolitiska överenskommelse som har slutits mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet.

Vidare är regionala hänsyn och tvärssektoriell styrning av resurser inom i princip samtliga utgifts- och politikområden av avgörande betydelse. Utskottet

noterar att regeringen anser att det finns behov av att fortsätta arbetet med vissa av de statliga myndigheternas medverkan i det regionala tillväxtarbetet och välkomnar den aviserade översynen på området. Utskottet ser också positivt på att regeringens inriktning är ett mer kunskapsbaserat och resultatinjriktat genomförande för att nå målet för den regionala tillväxtpolitiken.

Den nationella regionala tillväxtpolitiken är nära integrerad med EU:s sammanhållningspolitik. Regionalfondsprogrammen investerar i regional konkurrenskraft och ökad sysselsättning i hela Sverige. Utskottet noterar att regeringen noga följer genomförandet av programperioden 2014–2020 och vill understryka vikten av att lärdomar från genomförandet tillsammans med genomförda uppföljningar och utvärderingar kommer att ligga till grund för inriktningen av programperioden 2021–2027 i enlighet med vad regeringen anför. När det gäller inriktningen för den kommande programperioden noterar utskottet att några av de utmaningar där regionalfonden kan bidra rör klimat- och energiområdet, forskning, innovation, konkurrenskraft i små och medelstora företag och digitalisering. Utskottet konstaterar också att det ska tas stor hänsyn till olika territoriella förutsättningar, såsom de geografiskt långa avstånd som finns i stora delar av landet och ser positivt på det.

Riksdagen fastställde genom ett beslut den 27 november 2019 de ekonomiska ramarna för de olika utgiftsområdena (bet. 2019/20:FiU1). Enligt beslutet fastställdes ramen för utgiftsområde 19 Regional tillväxt till 3 672 525 000 kronor 2020. Som framgår av redogörelsen för budgetprocessen i riksdagen i inledningen av det här betänkandet bygger utskottets fortsatta behandling av anslagsfördelningen för 2020 på förutsättningen att den ram som riksdagen har fastställt inte får överskridas och att ställningstagandet till anslagen ska göras genom ett beslut. I det följandet har utskottet att ta ställning till de olika förslagen till anslag inom utgiftsområdet i propositionen och motstående förslag i motioner.

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i budgetpropositionen att tillgänglighet till kommersiell och offentlig service är en av förutsättningarna för utvecklingskraft i alla delar av landet. Liksom tidigare år konstaterar utskottet att det särskilda driftstödet till dagligvarubutiker i glesbygd, som finansieras genom anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder, enligt Tillväxtverkets uppföljning tycks ha haft betydelse för att åtminstone tillfälligt bromsa en fortsatt butiksavveckling. Vidare har butiker som beviljats stödet en mer positiv syn på framtiden. Stödet kan även underlätta vid ägarskiftet och har haft en positiv effekt på viljan att investera i butikerna. Utskottet välkomnar därför förslaget i budgetpropositionen om att stödet även fortsättningsvis förstärks med 35 miljoner kronor årligen under perioden 2020–2022 så att närheten till kommersiell service ska kunna bibehållas.

Kristdemokraterna föreslår i motion 2019/20:3334 att stödet ska öka med ytterligare 20 miljoner. Utskottet konstaterar att de utbetalda stöden under 2018 uppgick till 52 miljoner kronor och att samtliga som sökte och var berättigade beviljades stöd. Utskottets bedömning är därför att en nivå på 70 miljoner kronor per år är väl avvägd och att det inte finns behov av en höjning

enligt det som föreslås i motionen. Med anledning av vad som anförs i motionen vill utskottet därtill framhålla, som även framgår i det föregående, att den förordning som reglerar stödet har förändrats så att fler butiker är berättigade att söka stödet.

När det gäller Vänsterpartiets förslag i motion 2019/20:3018 om en höjning av anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder med 30 miljoner kronor för att finansiera ett riktat stöd till kommuner med hög andel urskog för att främja ökad turism vill utskottet hänvisa till de pågående och aviserade insatser för besöksnäring i gles- och landsbygd som redovisats i det föregående. Utskottet ser inte något skäl att inrätta ett riktat stöd enligt det som föreslås i motionen.

När det gäller anslaget 1:2 Transportbidrag konstaterar utskottet att regeringen föreslår att ytterligare medel tillförs bl.a. som en följd av förändringar i EU:s lagstiftning om gruppundantag för statsstödsreglerna. Utskottet välkomnar att även företag för transporter av vidareförädlade produkter inom bl.a. jordbruks- och livsmedelssektorn numera kan beviljas bidraget och vill i sammanhanget påminna om vad det tidigare sagt om vikten av att de företag som är berättigade till stöd känner till att det finns.

Utskottet noterar att det tillförs medel inom anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020 som en följd av en justering av valutakursen. Detta ger Sverige möjlighet att dra nytta av de EU-medel som tilldelats, och därmed blir återflödet av medel högre. Som tidigare anförts är den nationella regionala tillväxtpolitiken nära integrerad med strukturfondsmedlen som därmed fyller en viktig roll i att skapa tillväxt i Sveriges regioner. Utskottet ser positivt på att det tillförs medel.

Sammanfattningsvis är det utskottets uppfattning att de anslagsnivåer som regeringen föreslår är rimliga och syftar till att genomföra en väl avvägd regionalpolitik för utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. Utskottet vill samtidigt påminna om att den regionala tillväxtpolitiken omfattar fler åtgärder än de som finansieras inom utgiftsområdet. Regional hänsyn och en tvärsektorieell styrning av resurser är avgörande inom i princip samtliga utgifts- och politikområden. Det gäller inte minst infrastruktur och kommunikationer, jobb och utbildning samt näringspolitiken.

Utskottet föreslår således att riksdagen för 2020 anvisar anslag inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt i enlighet med förslaget i budgetpropositionen. Utskottet har inte något att invända när det gäller de bemyndiganden om ekonomiska åtaganden som föreslås i budgetpropositionen. Regeringens förslag till anslag för 2020 och beställningsbemyndiganden motsvarande år framgår av bilaga 2 och 3.

Utskottet tillstyrker därmed förslagen i budgetpropositionen vad gäller dels anslag för 2020, dels bemyndiganden om ekonomiska åtaganden. Motionerna 2019/20:3018 (V) och 2019/20:3334 (KD) bör därmed, och med hänvisning till vad som anförts, avslås av riksdagen.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 19, punkt 2 (M)

Lars Hjälmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M) anför:

Moderaternas samlade budgetförslag bör ses som en helhet där inte någon del eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat. Eftersom riksdagen fastställt de ekonomiska ramarna för de olika utgiftsområdena (bet. 2019/20:FiU1) och gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar, avstår vi från att delta i beslutet när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Vi vill däremot redovisa vår uppfattning om politikens inriktning i det här särskilda yttrandet.

I partimotion 2019/20:3060 (M) redovisas Moderaternas samlade budgetpolitik. Vi står bakom det som anförs i motionen som helhet men vill här särskilt framhålla att ett samhällskontrakt som hotas av utbredd otrygghet och bristande välfärd kräver kloka prioriteringar. I vår budgetmotion prioriterar vi därför det som är viktigast för Sverige. Det handlar bl.a. om att återupprätta samhällskontraktet genom betydande ökningar av de generella statsbidragen till välfärden samtidigt som försvaret stärks, och det handlar om att förbättra sammanhållningen över hela landet och över generationer. Hur detta ska ske utvecklas av företrädare för Moderaterna i finansutskottets betänkande 2019/20:FiU1.

Inom utgiftsområde 19 har Moderaterna inte något annat förslag till anslagsfördelning än regeringen. Däremot skiljer sig vår principiella uppfattning om inriktningen på den regionala tillväxtpolitiken från regeringens på flera punkter. Det behövs en politik som kan ta till vara Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter i hela landet. För att hela Sverige ska leva behöver villkoren för att människor ska kunna leva och verka på landsbygden stärkas.

Förutsättningarna för att tillhandahålla grundläggande samhällsservice skiljer sig mellan olika delar av landet. Vi menar att mer behöver göras för att samhällsättagandet ska uppfyllas i alla delar av Sverige. Detta gäller såväl myndigheter som kommunal och kommersiell service. Vi står bakom ett fortsatt förstärkt driftstöd till små butiker i sårbara och utsatta glesbygder och vill i sammanhanget framhålla vikten av att en fortsatt satsning noggrant följs upp och utvärderas av ansvarig myndighet. Vi vill även förenkla för lanthandlare att bli ombud för statliga bolag.

Goda förutsättningar för jobb och företagande är centralt för en levande landsbygd, liksom att en väl fungerande infrastruktur och transporter är av stor betydelse. Vi förordar en politik som bidrar till ett gott företagsklimat i allmänhet och ett mycket gott små- och nyföretagarklimat i synnerhet. Företagande och vardagsliv på landsbygden behöver bli enklare, inte krångligare och

dyrare. Vi kommer därför att verka för att det tillsätts en utredning med ett särskilt regelförenklingsuppdrag i syfte att skapa bättre förutsättningar för att leva och verka på landsbygden. Vidare anser vi att förändringar av skatter och andra styrmedel alltid ska ställas mot hur de påverkar villkoren för hushåll och företag i olika delar av landet.

När det gäller projektverksamheten anser vi att stöd på EU-nivå i så stor utsträckning som möjligt ska syfta till att bidra till verksamheter som i slutändan kan bära sig själva. Det är också viktigt att de programunderlag som ska användas nationellt blir så användarvänliga som möjligt och bygger på mål och mätbarhet. På nationell nivå kommer vi att verka för att det skapas programstrukturer som genererar bärkraftiga verksamheter lokalt och regionalt och som går i takt med tiden. Det är viktigt att svenska folkets skattepengar får så stor utväxling som möjligt utifrån väl underbyggda analyser, bra genomföranden samt bra uppföljning och utvärdering.

I motion 2019/20:2676 (M) om regional tillväxt presenterar vi flera förslag som ligger i linje med det som vi har redovisat här, och som vi återkommer till när dessa förslag ska behandlas av riksdagen.

2. Statens budget inom utgiftsområde 19, punkt 2 (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD), Tobias Andersson (SD) och Eric Palmqvist (SD) anför:

Riksdagen fastställde genom sitt beslut den 27 november 2019 de ekonomiska ramarna för de olika utgiftsområdena (bet. 2019/20:FiU1). I Sverigedemokraternas budgetmotion 2019/20:2682 tydliggörs våra viktigaste övergripande visioner för de kommande åren. Satsningar på småföretagande, billigare transporter, stärkt rättsväsende och ett större statligt ansvar för sjukvården sticker ut i Sverigedemokraternas förslag till statsbudget för 2020, och dem vill vi även nämna i det här sammanhanget. Inriktningen för den ekonomiska politik som vi förordar presenteras närmare av Sverigedemokraternas företrädare i finansutskottets betänkande 2019/20:FiU1.

När det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt har vi inte något annat förslag än regeringen. Vår uppfattning om den regionala tillväxtpolitiken skiljer sig dock åt från regeringens på flera punkter. Vi väljer därför att avstå från att delta i beslutet om anslag inom utgiftsområde 19. I det följande redogör vi för vår principiella uppfattning när det gäller inriktningen på den regionala tillväxtpolitiken.

Vi ser positivt på landsbygdens möjligheter. Samtidigt kan vi inte blunda för de stora utmaningar som finns, inte minst när det gäller avfolkning och ofrivillig urbanisering. Vi anser att staten bör ha en aktiv roll när det gäller att ge förutsättningar för regional tillväxt. Vi menar att det kan finnas ett ömsesidigt positivt samspel mellan det offentliga och det privata där utmaningen inte ligger i att fördela resurser utan i att få dem att växa.

Omkring en tredjedel av Sveriges befolkning bor på landsbygden. Genom sitt värv inom t.ex. skogs-, gruv- och metallindustrin möjliggör dessa människor en stark handelsbalans för Sverige. En ökad turism skulle ha en positiv inverkan på såväl sysselsättningen på landsbygden som människors förutsättningar att kunna bo och verka i sitt närområde. Detta skulle också kunna motverka ett ensidigt och sårbart näringsliv genom en mer differentierad arbetsmarknad. God infrastruktur när det gäller såväl fysiska transporter som snabb och stabil internetuppkoppling är vidare viktiga förutsättningar för regional tillväxt. Vi anser även att skapandet av en uthållig och bärkraftig tillväxt fordrar teknologiska landvinningar. En viktig förutsättning för att både företag och medborgare ska ha möjlighet att verka i hela Sverige är tillgången till såväl privat som offentlig service. I Sveriges mest glesbefolkade delar saknas möjlighet och kundunderlag för att ha både ett postkontor, ett apotek och en matbutik. Vi kommer därför att verka för en ännu större samordning av offentliga och privata tjänster än den vi ser i dag. En lokal matbutiks överlevnad kan vara direkt avgörande för tillhandahållandet av offentlig service såsom medicin- och postpaketutlämning. Vi menar att en sådan samordning även gynnar möjligheten att bedriva privat service. Vi förordar en politik som skapar förutsättningar för en kraftig men hållbar tillväxt för företag och medborgare som väljer att bo och verka i landets glesbefolkade regioner på liknande villkor som i landets övriga, mer tätbefolkade, regioner. I motion 2019/20:367 (SD) om regional tillväxt presenterar vi flera förslag som möjliggör en sådan utveckling, och som vi återkommer till när dessa förslag ska behandlas av riksdagen.

3. Statens budget inom utgiftsområde 19, punkt 2 (V)

Birger Lahti (V) anför:

Riksdagen fastställde genom sitt beslut den 27 november 2019 att de samlade utgifterna för utgiftsområde 19 inte får överstiga 3 672 525 000 kronor 2020 (bet. 2019/20:FiU1). Eftersom Vänsterpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivå som jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och redogör i stället i detta särskilda yttrande för den politik som hade kunnat genomföras om Vänsterpartiets förslag hade fått riksdagens stöd. Vänsterpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2019/20:2915. I motionen finns också Vänsterpartiets förslag till ram för utgiftsområde 19. Förslaget till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 19 läggs fram i motion 2019/20:3018 (V).

Vänsterpartiets budgetförslag utgör en plan för jämlikhet och grön omställning där Vänsterpartiet satsar på välfärden i kommuner och landsting, minskar de ekonomiska klyftorna, prioriterar de ekonomiskt mest utsatta och föreslår ett stort klimatpaket för grön omställning. Detta förslag finansieras

framför allt genom höjda kapitalskatter och genom höjd skatt för höginkomsttagare. Hur detta ska ske utvecklas ytterligare av företrädare för Vänsterpartiet i finansutskottets betänkande 2019/20:FiU1.

När det gäller utgiftsområde 19 Regional tillväxt vill jag inledningsvis framhålla det faktum att Sverige har stora och växande regionala skillnader. Jag förordar därför en politik som skapar förutsättningar för att alla ska ha både rätten och möjligheten att bo var de själva önskar i Sverige. Det behövs en övergripande strategi som bygger på långsiktighet, en utvecklad samverkan, ett större regionalt inflytande och ett tydligt ansvar för staten att se till att grundläggande samhällsservice finns i hela landet. Tillgången till offentlig service är avgörande för att människor ska kunna bo och leva sina liv, också statlig service måste finnas tillgänglig även på landsbygden. Jag ser en tydlig trend att butiker stängs och jobb försvinner när marknadskrafterna får fritt spelrum. De senaste årtiondena har det offentliga varit först med att lämna landsbygd och förorter åt sitt öde. Jobben är helt avgörande för landsbygdens framtid. Staten måste ta ett övergripande ansvar för en rad åtgärder som säkrar att företag kan startas, växa och drivas vidare. Jag menar att det finns behov av en annan politik, en politik som innebär att alla i Sverige får samma chanser, som innebär att man kan lita på att välfärdssamhället fungerar oavsett var man bor och ger förutsättningar för jobb, bostäder och god offentlig service. Sverige ska vara ett land som håller ihop. Sveriges gemensamma rikedomar skapas av hela landets resurser och hela landets arbete. Då ska frukterna av det arbetet också komma hela landet till del.

När det gäller anslagen inom utgiftsområdet hade jag velat se en ökning av anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder med 30 miljoner kronor 2020 för att kunna införa ett riktat stöd till kommuner med hög andel urskog för att främja ökad turism. För många glest befolkade kommuner kan den höga andelen urskog, även om besöksintresset för skyddade områden är ökande, på kort sikt innebära negativa effekter för sysselsättning och skatteintäkter. Dessa kommuner bär därmed ett betydande ansvar för de kollektiva nyttor som ges av skyddade skogar med höga naturvärden, och jag anser att de därför bör kompenseras genom ökat statligt stöd för riktade turismsatsningar.

4. Statens budget inom utgiftsområde 19, punkt 2 (KD)

Camilla Brodin (KD) anför:

Riksdagen fastställde genom sitt beslut den 27 november 2019 att de samlade utgifterna för utgiftsområde 19 inte får överstiga 3 672 525 000 kronor 2020 (bet. 2019/20:FiU1). Eftersom Kristdemokraternas förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Kristdemokraternas politik när det gäller regional tillväxt. Kristdemokraternas samlade förslag när det gäller statens

budget finns i partimotion 2019/20:3341. I motionen finns också Kristdemokraternas förslag till ram för utgiftsområde 19. Förslaget till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 19 läggs fram i motion 2019/20:3334 (KD).

Kristdemokraterna vill genom sitt förslag till statsbudget skapa förutsättningar för ett samhälle med god ekonomisk tillväxt och ett företagsklimat som står sig starkt i den allt hårdare globala konkurrensen. En välfungerande ekonomisk politik ger oss resurser att satsa på välfärden, såsom en god vård och omsorg och en bra skola. Kristdemokraternas förslag till statsbudget innehåller därför stora resurstillskott till vård, omsorg, socialtjänst och rättsväsende för att främja välfärd och trygghet för alla. Det är strukturellt riktiga reformer för att rusta Sverige för sämre tider. Detta budgetförslag utvecklas ytterligare av företrädare för Kristdemokraterna i finansutskottets betänkande 2019/20:FiU1.

När det gäller utgiftsområde 19 Regional tillväxt är min utgångspunkt att alla människor oavsett bostadsort ska kunna få del av samhällets grundläggande sociala rättigheter och offentlig service och ges rimliga förutsättningar att försörja sig. Den regionala tillväxtpolitikens främsta uppgift är att bidra till utvecklingen av livskraftiga regioner i hela landet. Livskraftiga regioner byggs när människor med kraft och vilja samverkar lokalt i ett underifrånperspektiv. Visionen bör således vara att hela Sverige, med såväl människor som företag, ska ges goda förutsättningar att växa och utvecklas. Sveriges hållbara tillväxt är beroende av både näringslivets villkor och de miljöer människor bor och verkar i. Konkurrenskraftiga företag, goda kommunikationer, attraktiva livs- och boendemöjligheter och tillgång till offentlig och kommersiell service är avgörande för regioners och kommuners utvecklingsmöjligheter.

En politik bör föras som syftar till att människor, oavsett var i landet de bor, kan ta del av samhällets grundläggande sociala rättigheter och ges rimliga förutsättningar att försörja sig och utveckla sin omgivning. De generella insatserna på nationell nivå för jobb, utbildning, infrastruktur och ett förbättrat företagsklimat behöver kombineras med regionala tillväxtinsatser.

Det finns en risk att den urbanisering som man kan se även i Sverige utarmar mindre orters möjligheter att växa och utvecklas. De orter som kan ta till vara befintliga invånarens och nyanländas vilja att arbeta och utbilda sig för den lokala arbetsmarknadens behov får större möjligheter att också behålla offentlig och kommersiell service.

När det gäller anslagen inom utgiftsområdet hade jag velat se en ökning av anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder med 20 miljoner kronor 2020 för att höja driftstödet för butiker i sårbara och utsatta områden så att det kan komma fler dagligvarubutiker till del.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:1 Budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 19:

1. Riksdagen godkänner målet för den regionala tillväxtpolitiken (avsnitt 2.4).
2. Riksdagen anvisar ramanslagen för budgetåret 2020 under utgiftsområde 19 Regional tillväxt enligt tabell 1.1.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:3018 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2020 inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		M	SD	V	KD
1:1 Regionala tillväxtåtgärder	1 690 637			+30 000	+20 000
1:2 Transportbidrag	454 864				
1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	1 527 024				
Summa för utgiftsområdet	3 672 525	±0	±0	+30 000	+20 000

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.

Beställningsbemyndiganden för 2020 inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:1 Regionala tillväxtåtgärder	3 375 000	2021–2027
1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	2 700 000	2021–2023